

Asia: VN/23656/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle toimeentulotuesta annetun lain 7 a §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yhden Vanhemman Perheet ry:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle toimeentulotuesta annetun lain 7 a §:n muuttamisesta (lausuntopyyntönumero VN/23656/2023)

YK:n lapsen oikeuksien komitea suositteli kesäkuussa 2023 antamissaan päätelmissä Suomelle, että valtio välttää sosiaaliturvaetuksien leikkauksia, jotka vaikuttavat köyhyyden ja syrjäytymisen vaarassa oleviin lapsiin. Esitys eduskunnalle toimeentulotuesta annetun lain 7 a §:n vaikuttaa suuresti yhden vanhemman perheisiin ja perheiden lapsiin. Yhden vanhemman perheet muodostavat 10,7 prosenttia toimeentulotukea saaneista kotitalouksista ja suurimman osan perustoimeentulotukea saavista lapsiperheistä. Yhden Vanhemman Perheiden Liitto pitää esitystä ongelmallisena, sillä sen myötä leikataan haavoittuvassa asemassa olevien lasten perheiden toimeentulosta.

Hallituksen esityksen mukaan toimeentulotuen hakijalle, jonka asumismenot ylittävät laissa säädetyn vuokranormin, annetaan kolme kuukautta aikaa hankkia työssäkäyntialueelta edullisempi asunto. Toimeentulotuen hakijaa ei ohjattaisi hankkimaan edullisempaa asuntoa ja asumismenot huomioitaisiin täysimääräisinä, jos hakijalla on lain 7 a §:n 3 momentissa määritelty erityinen peruste asumiseen nykyisessä asunnossaan. Kun toimeentulotuen toimeenpanijalla on tähän asti ollut tiettyä harkintavaltaa hakijan tilanteen ja toimeentulotuen säädösten välillä, jatkossa nämä erityiset perusteet löytyisivät laista ja pykälä olisi tyhjentävä. Yhden Vanhemman perheiden liitto näkee tässä tyhjentävässä pykälässä vaaroja. Perheiden tilanteet ja olosuhteet ovat moninaisia ja vaativat perehtymistä ja tuntemusta, eikä lakiin välttämättä ole mahdollista tyhjentävästi näitä kaikkia tilanteita saada. Mielestämme toimeentulotuen toimeenpanijalla olisikin säilytettävä mahdollisuus myös tilannekohtaiseen arvioitiin perheiden monimuotoisten tilanteiden kanssa.

Esityksessä esitetyissä erityisissä perusteissa huomioidaan lapsen tapaamisoikeuden toteuttamisesta aiheutuva asuintilan tarve ja mainitaan myös lapsen vuoroasuminen asuintilan tarvetta koskevana huomioitavana asiana. Yhden Vanhemman Perheiden Liitto pitää näitä perusteita hyvänä. Tässä on tärkeää ottaa huomioon tilan tarve sekä lähi- että etävanhemman luona.

Mikäli tyhjentävä erityisten perusteiden lista kuitenkin etenee lainsäädäntöön, Yhden Vanhemman Perheiden Liitto näkee, että perheiden erotilanteet ja lasten vuoroasuminen on kirjattava lainsäädäntöön erityisiksi perusteiksi. Vanhempien ero on myös lapselle kriisi, jossa tapahtuu samanaikaisesti useita muutoksia. Tällöin lapsen turvallisuuden tunnetta ja hyvinvointia lisää hänen kotinsa eli jatkossa toisen vanhemman ja hänen kotinsa pysyvyys. Erotilanteissa vanhempien taloudellinen tilanne kuitenkin usein heikkenee ja tarve toimeentulotuelle voi syntyä.

Lasten vuoroasuminen on tutkitusti yleisempää hyvätuloisissa perheissä. Jos ero tai vuoroasuminen ei ole mukana erityisenä perusteena, niin erityisesti pääkaupunkiseudulla ja myös muualla tämä tarkoittaisi sitä, että vuoroasuminen olisi jatkossa vielä harvemman perheen ulottuvilla ja keskittyisi vielä enemmän hyvätuloisten perheisiin. Eron jälkeen kaikilla lapsilla tulisi olla yhtäläinen oikeus säilyttää läheinen ja turvallinen suhde kumpaankin vanhempansa.

Rapeli Terhi

Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry - Toiminnanjohtaja Terhi Rapeli, p.
0401863421, terhi.rapeli@yvpl.fi